

ਅਠਾਰ੍ਹਵਾਂ ਅਧਿਐਨ

ਕੰਪਿੱਲਪੁਰ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸੰਜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਫੌਜ ਤੇ ਸਵਾਰ (ਰਬ ਤੇ ਹਾਥੀ ਘੋੜੇ) ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਜ-ਯਜ ਕੇ, ਮਿਰਗ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ॥

ਉਹ ਘੋੜੇ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਘੋੜੇ ਅਤੇ ਰਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਪੈਦਲ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਪਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਕੰਪਿੱਲਪੁਰ ਦੇ ਕੇਸਰ ਬਾਗ ਵਿਚ (ਮਾਂਸ ਆਦਿ ਲਈ) ਪਹੁੰਚਿਆ ਰਸਾਂ (ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ) ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਉਹ ਰਾਜਾ ਡਰੇ ਹੋਏ ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਹਿਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ। 2-3।

ਉਹ ਕੇਸਰ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਇਕੋ ਅਨਗਾਰ ਤਪ ਤੇ ਧਨੀ, ਅਨਗਾਰ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਾਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਧਰਮ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। 4।

ਉਹ ਅਨਗਾਰ ਆਸਰਵ (ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ) ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਗੂਰ ਤੇ ਨਾਗਵੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬੇਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਧਿਆਨ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਰਾਜਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਏ ਮਿਰਗ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ। 5।

ਘੋੜੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਜਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਥੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਰਗ ਅਤੇ ਅਨਗਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ। 6।

ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਜਾ ਡਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਮੈਂ ਰਸਾਂ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਮੰਦਭਾਰੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਕਿਸੇ ਜਾਨਵਰ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਕੀਤਾ। 7।

ਰਾਜਾ ਘੋੜੇ ਤੋਂ ਹੇਠ ਉਤਰਿਆ ਅਤੇ ਅਨਗਾਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ

ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਖਣ ਲੱਗਾ “ਹੇ
ਭਗਵਾਨ ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਖਿਮਾਂ ਕਰੋ। 8।

ਉਹ ਅਨਗਾਰ ਮੁਨੀਰਾਜ ਖਾਮੋਸ਼, ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਮਗਨ ਸਨ।
ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਢੁੱਪ ਰਹੇ, ਕੁਝ ਵੀ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ
ਰਾਜਾ ਬਹੁਤ ਡਰਨ ਲੱਗਾ। 9।

ਰਾਜਾ - ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਮੈਂ ਸੰਜੇ ਰਾਜਾ ਹਾਂ। ਆਪ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ? ਕਿਉਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਗੁੱਸੇ ਹੋਇਆ ਅਨਗਾਰ
ਆਪਣੇ ਤਪ ਤੇਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਸਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 10।

ਮੁਨੀਰਾਜ - ਹੇ ਰਾਜਾ ! ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਭੈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ
ਤੂੰ ਵੀ ਭੈ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾ। ਇਸ ਨਾਸਵਾਨ ਸੰਸਾਰ ਤੂੰ
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ? 11।

ਜਦ ਸਭ ਕੁਝ ਇਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈ ਕੇ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ
ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਅਨਿੱਤ (ਅਸਥਿਰ) ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ
ਕਿਉਂ ਚੰਬੜ ਕੇ ਬੈਠੋ ਹੋ ? 12।

ਰਾਜਨ ! ਤੈਨੂੰ ਪਰਲੋਕ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੂੰ ਜਿਸ ਤੇ
ਮੌਹਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈਂ, ਉਹ ਭੋਗੀ ਜੀਵਨ ਤੇ ਕੁਪ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ
ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਚਲ ਹੈ। ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ। 13।

ਰਾਜਨ ! ਇਸਤਰੀ, ਪੁੱਤਰ, ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਵਾਂ
ਦੇ ਹੀ ਸਾਥੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਮਾਏ ਧਨ ਦੇ ਆਸਰੇ ‘ਤੇ
ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ, ਮਰਨ ਤੇ ਕੋਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। 14।

ਰਾਜਨ ! ਮਰੇ ਹੋਏ ਪਿਉ ਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਬੇਹੱਦ ਦੂਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ
ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਪਿਤਾ ਭਾਈ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਭਾਈ

ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 15।

ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਮਰੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਧਨ ਦਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਤਕੜੇ ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਹਾਰ ਮਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। 16।

ਜੋ ਸੁੱਖ ਜਾਂ ਢੁੱਖ ਦੇ ਕਰਮ ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਉਹਨਾਂ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗਲਾ ਜਨਮ ਪਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। 17।

ਉਸ ਅਨਗਾਰ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਸੰਵਲ (ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਨਿਰਵੈਦ) ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। 18।

ਸੰਜੇ ਰਾਜਾ, ਰਾਜਪਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਗਰਦਭਾਲੀ ਅਨਗਾਰ ਕੋਲ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਦੀਖਿਅਤ ਹੋ ਗਿਆ। 19।

ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੀਖਿਅਤ ਹੋਏ ਇਕ ਖੱਤਰੀ ਨੇ ਮਹਾਰਿਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਰੂਪ ਸੁੰਦਰ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਨ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। 20।

ਖੱਤਰੀ - ਮੁਨੀ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ? ਤੁਹਾਡਾ ਗੋਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਕਿਉਂ ਮੁਨੀ ਬਣੇ ਹੋ ? ਆਪ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ? ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਮਰਤਾ ਵਾਲੇ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹੋ। 21।

ਸੰਜੇ ਆਖਣ ਲੱਗਾ 'ਸੰਜੇ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਗੌਤਮ ਮੇਰਾ ਗੌਤਰ ਹੈ। ਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਚਾਰਿੱਤਰ ਦੇ ਧਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗਰਦਭਾਲੀ ਮੁਨੀ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਹਨ। 22।

ਖੱਤਰੀ ਮੁਨੀ, ਹੇ ਮਹਾਮੁਨੀ, ਕਿਰਿਆਵਾਦ, ਅਕਿਰਿਆਵਾਦ, ਵਿਨੈਵਾਦ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਵਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਇਹ

ਵਿਚਾਰਕ ਕੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। 23।

ਬੁੱਧ (ਤੱਤਵਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ) ਸ਼ਾਂਤ, ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸੱਚ ਆਖਣ ਵਾਲੇ, ਸੱਚ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਨਣ ਵਾਲੇ, ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਹੈ। 24।

ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਪਾਪ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਾਪ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੌਰ ਨਰਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। 25।

ਉਹ ਕਿਰਿਆਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਕ ਮਾਇਆ (ਯੋਖੇ) ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਮਿੱਥਿਆ ਤੇ ਬੇਅਰਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਭਾਸਣਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਵੀ ਮੈਂ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਸਥਿਰ ਹਾਂ ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹਾਂ। 26।

ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਲਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨਾਰਿਆ (ਦੁਸ਼ਟ) ਹਨ। ਮੈਂ ਪਰਲੋਕ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 27।

ਮੈਂ ਮਹਾਪ੍ਰਾਣ ਵਿਮਾਨ ਵਿਚ ਇਕ ਯਸ਼ ਵਾਲਾ ਦੇਵਤਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਦੀ 100 ਵਰ੍ਤੇ ਦੇ ਬਹਾਬਹ ਮੇਰੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪਲੋਪਲਮ ਤੇ ਸਾਗਰ ਪਮ ਜੇਹੀ ਸੈਂਕੜੇ ਵਰਿਊਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ। 28।

ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਮੈਂ ਮਨੁੱਖ ਜੂਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। 29।

ਸਾਧੂ ਕਿਰਿਆਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਕ ਤੇ ਅਨੱਧਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੱਤ ਗਿਆਨ

ਗੁਪੀ ਵਿੱਦਿਆ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਸੰਜਮ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ
ਚੱਲੋ। 30।

ਮੈਂ ਪਾਪ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ
ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਧਰਮ ਦੇ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲਈ
ਤਿਆਰ ਰਹੀਦਾ ਹਾਂ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ। 31।

ਹੋ ਮਹਾਮੁਨੀ ! ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਸੁਧ ਚਿੱਤ ਨਾਲ ਸੱਚੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ
ਰਹੇ ਹੋ। ਅਜਿਹਾ ਗਿਆਨ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਹੈ ਭਾਵ ਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ
ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸਰਵੱਗ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ। 32।

ਪੀਰਜਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੋ
ਅਤੇ ਅਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦੇਵੋ। ਸੱਚੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਬੁਰੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ
ਤਿਆਗ ਕਰ ਦੇਵੋ। 33।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕਸ਼ ਗੁਪੀ ਅਰਥ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਭਰਤ
ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤਵਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕਾਮ ਭੋਗ ਛੱਡ ਦੇ ਦੀਖਿਆ
ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। 34।

ਸਾਗਰ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰਤਵਰਸ ਦੇ ਕਾਮ
ਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੀਇਆ ਧਰਮ (ਸੰਜਮ) ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ। 35।

ਮਹਾਨ ਯੱਸ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਰਿੱਧੀ ਵਾਲੇ ਸਘਵਾ ਨਾਮਕ
ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤਵਰਸ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਦੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। 36।

ਮਹਾਨ ਰਿੱਧੀ ਵਾਲੇ ਸਨਤ ਕੁਮਾਰ (ਮਨੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇੰਦਰ ਦੇ
ਸਮਾਨ) ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਪ ਦਾ ਆਚਰਣ ਕੀਤਾ। 37।

ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼ਾਂਤੀਨਾਥ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ
ਭਾਰਤਵਰਸ ਦਾ ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਕਾਮ ਭੋਗ ਛੱਡੇ ਅਤੇ ਉੱਦਰਗਤੀ (ਮੁਕਤੀ)
ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। 38।

ਇਕਸ਼ਵਾਕੂ ਕੁਲ ਦੇ ਰਾਜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਸ਼ਟ ਨਰੋਸ਼ਵਰ (ਆਦਮੀ
ਦਾ ਈਸ਼ਵਰ) ਯਸ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ, ਧਨਵਾਨ, ਕੁੰਥੂ ਨਾਥ ਨੇ ਉੱਚਰਗਤੀ
(ਮੁਕਤੀ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 39।

ਸਮੁੰਦਰ ਸਮਾਨ ਭਾਰਤਵਰਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ, ਕਰਮ ਮੈਲ ਢੂਰ
ਕਰਕੇ ਰਾਜਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਰੋਸ਼ਟ ਅਰਹ ਨਾਥ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕੀਤਾ। 41।

ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੇ ਅਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਿਯਵੀ ਦੇ ਇਕ
ਛੱਤਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਰੀਸਿੰਹ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਮੋਕਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 42।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰਾਜਾ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਜੈ ਨਾਮ ਰਾਜੇ ਨੇ ਭੋਗਾਂ ਦਾ
ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਤੱਪ ਤੇ ਸੰਜਮ ਭਰਪੂਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਮੁਕਤੀ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 43।

ਇੰਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਦਸ਼ਾਰਨ ਭੱਦਰ ਰਾਜਾ ਦਸ਼ਾਰਨ
ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਨੀ ਵਾਲੀ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। 44।

ਇੰਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਰਿਤ ਭਗਵਾਨ ਨੇਮੀਨਾਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਨਰਮ ਬਣਾ
ਕੇ ਵਿਦੇਹ ਦਾ ਰਜ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਜਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ। 45।

ਕਾਲੰਗ ਵਿਚ ਕਰਕੰਡੂ, ਪੰਚਾਲ ਵਿਚ ਦਵਿਮੁੱਖ ਵਿਦੇਹ ਵਿਚ
ਨਮੀ ਰਾਜਾ ਰੰਧਾਰ ਵਿਚ ਨਗਈ ਰਾਜਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਭ ਸੰਜਮ ਪਾਲ

ਕੇ ਮੌਕਸ਼ ਨੂੰ ਗਏ। 46।

ਰਾਜਿਆਂ ਵਿਚ ਬੈਲਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ, ਇਹ ਸਭ ਰਾਜੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ
ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇ, ਧਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਸੰਜਮ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਲੱਗੇ
। 47।

ਸਿੰਘੂ ਸੋਵੀਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜੇ ਵਿਚ ਬੈਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਦਯਨ ਰਾਜੇ
ਨੇ ਰਾਜਪਾਟ ਛੱਡ ਕੇ ਸੰਜਮ ਲਿਆ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 48।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਤੇ ਸੱਚ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ
ਰਾਜੇ ਨੇ ਕਾਮਭੋਗਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਰਮ ਰੂਪੀ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਤਪ ਰਾਹੀਂ ਸਾੜ
ਕੇ ਸਵਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 49।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਰਮਲ ਕੀਰਤੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਹਾਯਸ਼ ਵਿਜੇ ਰਾਜ
ਨੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਦੀਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਤਪ ਕੀਤਾ
ਅਤੇ ਮੌਕਸ਼ ਰੂਪੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। 50।

ਮਹਾਵਲ ਨਾਮ ਰਾਜ ਰਿਸ਼ੀ ਨੇ ਇਕ ਮਨ ਰਾਹੀਂ ਕਠੋਰ ਤੱਪ
ਕੀਤਾ। 51।

ਜੋ ਧੀਰਜਵਾਨ ਹੈ ਉਹ ਪਾਗਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਫਿਰ
ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਉਪਰੋਕਤ ਭਰਤ ਆਦਿ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਸੂਰਵੀਰਤਾ ਰਾਹੀਂ
ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਸੰਜਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। 52।

ਕਰਮ ਮੈਲ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮਰੱਥ ਵਾਨੀ (ਉਪਦੇਸ਼) ਮੈਂ
ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਨੀ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵ ਆਤਮਾਵਾਂ ਤਿਰੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਭਵਸਾਗਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ
ਵਿਚ ਪਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। 53।

ਅਜਿਹਾ ਧੀਰਜਵਾਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਬੁਰਾ ਕਰੇਗਾ ?
ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਕਿਰਿਆਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ
ਕਿਵੇਂ ਰੁਕੇਗਾ। ਉਹ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਹਟਾ ਕੇ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਗ
ਸਾਥ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 54।

ਅਜਿਹਾ ਮੌਖਦਾ ਹਾਂ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਗਾਥਾ 5

ਅੱਧਫਵੈਮੰਡਲ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਦਰਖਤ ਉਪਰ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਬੇਲਾਂ ਦਾ ਝੁੰਡ ਹੈ।

ਗਾਥਾ 9 ਭੈਦਰੂਤ ਦਾ ਅਰਥ ਡਰ ਹੈ।

ਗਾਥਾ 20

ਖੱਤਰੀ ਮੁਨੀ ਦਾ ਨਾਉਂ ਕੀ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਾਥਾ ਵਿਚ
ਕੋਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ।

ਗਾਥਾ 23

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਦਾਰਸ਼ਨੀਕ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ ਦੇ 4 ਭੇਦ
ਸਨ :

(1) ਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ - ਆਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ
ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਅਵਿਆਪਕ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅਕਰਤਾ ਮੂਰਤ ਜਾਂ
ਅਮੂਰਤ ਆਦਿ ਵਾਰੇ ਸੱਕ ਰੱਖਦੇ ਸਨ।

(2) ਅਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ - ਆਤਮਾ, ਪੁੰਨ, ਪਾਪ, ਲੋਕ, ਪਰਲੋਕ
ਸੰਸਾਰ ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

(3) ਅਗਿਆਨਵਾਦੀ - ਅਗਿਆਨਵਾਦੀ ਹਰ ਕੰਮ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਗਿਆਨ ਤੋਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਿਆਨ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(4) ਵਿਨੈਵਾਦੀ - ਇਕ ਵਿਨੈ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵਤੇ, ਰਾਖਸ਼, ਰਾਜ, ਗਰੀਬ, ਤਪੱਸਵੀ, ਭੋਗ, ਹਾਥੀ, ਘੋੜਾ, ਗਾਂ, ਮੱਝ, ਗਿੱਦੜ ਅਦਿ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਪਸੂ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ ਦੇ 180, ਅਕ੍ਰਿਆਵਾਦੀ ਦੇ 84, ਅਗਿਆਨਵਾਦੀ ਦੇ 68, ਅਤੇ ਵਿਨੈਵਾਦੀਆਂ ਦੇ 32 ਭੇਦ ਸਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੁੱਲ 363 ਪਾਸੰਡ ਮੱਤ ਸਨ।

ਗਾਥਾ 24

ਹਾਪ੍ਰਾਣ, ਬ੍ਰਹਮਲੋਕ, ਨਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦੇਵ ਲੋਕ ਦਾ ਵਿਮਾਨ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦਿਵਜ ਝਰਸ਼ ਸਤੋਪਮ ਸ਼ਬਦ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ 100 ਸਾਲਾ ਉਮਰ ਭੋਗੀ।

ਪਾਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਪਲਯੋਪਮ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪਾਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਸਾਗਰੋਪਮ ਹੈ।

ਪਾਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਝਰਨਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹਾਂਪਾਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਸਾਗਰ ਹੈ।

ਇਕ ਯੋਜਨ ਲੰਬੇ ਚੋਣੇ ਉਚੇ ਤੇ ਛੋਲੇ, ਹੋਏ ਖੂਹ ਵਿਚ ਕਿਸੇ

ਬਾਲਕ ਦੇ ਬਰੀਕ ਵਾਲਭਰੇ ਜਾਨ ਅਤੇ 100-100 ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਤੇ ਇਕ ਵਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਖੂਹ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਂ ਇਕ ਪਲਯ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਸ ਕਰੋੜ × ਦਸ ਕਰੋੜ ਪਲਯ ਦਾ ਇਕ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਲਯੋਪਮ ਅਤੇ ਸਾਗਰੋਪਮ ਵੀ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਸਾਗਰੋਪਮ (10000, 0000, 0000, 00 ਪਲਯੋਪਮ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)

ਗਾਥਾ 51 'ਸਿਰਸਾ ਸਿਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰ ਲੈਣਾ। ਅਰਥਾਤ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ। ਸਿਰ ਦੇ ਥਾਂ ਤੇ ਸ਼ਿਰੀ ਪਾਠ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸ੍ਰੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਰਥਾਤ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ-ਸੰਜਮ-ਸਿੱਧੀ।

ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਅਧਿਐਨ

ਇਸ ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਗਰੀਵ ਨਾਂ ਦਾ ਨਗਰ ਸੀ। ਉਥੋਂ
ਬਲਭੱਦਰ ਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਰਾਣੀ ਮਿਰਗਾ ਵਤੀ ਸੀ। ਉਸ
ਦੇ ਬਲ ਸ੍ਰੀ ਨਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਰਗਵਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ
ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਆਖਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਸ਼ਹਿਰ
ਦੀ ਸੋਭਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸਾਘੂ ਸੜਕ ਤੋਂ
ਗੁਜਰਦਾ ਵੇਖਿਆ। ਵੇਖਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਜਨਮ
ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ
ਭੇਸ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਸੋਚਦੇ ਸੋਚਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ
ਸਾਹਮਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਜਨਮ ਯਾਦ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਸਾਰ
ਝੂਠਾ ਤੇ ਬੰਧਨ ਰੂਪ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਘੂ ਬਣਨ ਦਾ ਨਿਸਚਾ ਕਰ
ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਪਾਸ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਇਸ
ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਮਾਂ ਪੁੱਤਰ
ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਹੇ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣ
ਦੇ ਕੇ ਯੋਗ ਤੇ ਭੋਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਯੋਗ ਦੀ
ਜਿੱਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਮ ਭੋਗ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਸਭ ਕੁਝ
ਤਿਆਗ ਕੇ ਸਾਘੂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਿਵਾਂ ਅਧਿਐਨ

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਉਪਬਨਾਂ (ਬਾਗਾਂ) ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪੇਦਾ ਹੋਏ ਦਰਖਤਾਂ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ੋਭਿਤ ਸੁਗਰੀਵ ਨਗਰ ਵਿਚ ਬਲਭੱਦਰ ਨਾਮ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਿਰਗਾ ਨਾਂ ਦੀ ਪਟਗਾਣੀ ਸੀ।।।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਬਲ ਸ੍ਰੀ ਨਾਉਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ ਜੋ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ। ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਦਾ ਲਾਡਲਾ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੇਤੂ ਸੀ।।।

ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਨੰਦਨਬਨ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਗੁੰਦਕ ਦੇਵਤੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੜ ਵਾਲਾ ਸੀ।।।

ਇਕ ਦਿਨ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਮਨੀ ਤੇ ਰਤਨਾਂ ਨਾਲ ਜੜੇ ਫਰਸ਼ ਵਾਲੇ ਮਹਿਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਹਿਰ ਦੇ ਚੌਰਾਹੇ, ਤਿੰਨ ਸੜਕਾਂ ਵਾਲੇ ਰਾਹਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸੜਕਾਂ ਵਾਲੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।।।

ਯੁਵਰਾਜ ਨੇ ਇਕ ਸ੍ਰਮਣ (ਜੈਂਡ ਭਿਕਸ਼ੂ) ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ, ਜੋ ਤਪ ਨਿਯਮ ਤੇ ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀਲਵਾਨ (ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲਾ) ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਸੀ।।।

ਉਸ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਖ ਝਪਕੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰੂਪ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।।।

ਸਾਥੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮੋਹਨੀਆਂ ਕਰਮ (ਮੋਹ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮ) ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਧੀ

ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਿਮਰਨ ਗਿਆਨ (ਪਿਛਲੇ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ) ਉਤਪਨੀ ਹੋ ਗਿਆ। 7।

ਸੰਗੀ ਗਿਆਨ ਭਾਵ ਮਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਗਿਆਨ ਮਨ ਵਿਚ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪਿਛਲਾ ਜਨਮ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਦੇਵਲੋਕ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਮੈਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜਨਮ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। 8।

ਜਾਤੀ ਸਿਮਰਨ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਤੇ, ਮਹਾਰਿਧੀ ਵਾਲੇ ਮਿਰਗਾ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। 9।

ਵਿਸੇ ਭੋਗਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਦਾ ਪ੍ਰਮੀ ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਮਾਂ ਪਿਉ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ। 10।

ਹੇ ਮਾਤਾ ! ਮੈਂ ਪੰਜਾਂ ਵਰਤਾਂ (ਅਹੰਸਾ, ਸੱਚ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ, ਚੋਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ) ਅਤੇ ਨਰਕ ਦੇ ਪਸੂ ਜੂਨੀ ਦੇ ਢੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਦੀਖਿਆ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਭਾਵ ਸਾਧੂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਵੈ। 11।

ਹੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ! ਮੈਂ ਕਾਮਭੋਗ ਭੋਗ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਫਲ (ਜ਼ਹਿਰ) ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਬੜਾ ਕੌੜਾ ਅਤੇ ਢੁੱਖਦਾਈ ਹੈ। 12।

ਇਹ ਸਰੀਰ ਨਾਸਵਾਨ ਹੈ, ਅਪਵਿੱਤਰ ਹੈ, ਅਨਿੱਤ ਹੈ, ਗੰਦਰੀ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵ ਦਾ ਠਿਕਾਣਾ ਕੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਢੁੱਖਾਂ ਤੇ ਕਲੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਜਨ (ਖਾਨ) ਹੈ। 13।

ਪਾਣੀ ਦੇ ਬੁਲਬੁਲੇ ਸਮਾਨ ਨਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮੈਨੂੰ
ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਛੱਡ । 13 ਪਵੇ
ਗਾ। 14।

ਕਸ਼ਟਾਂ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰ, ਬੁਢਾਪੇ ਤੇ ਮਰਨ ਨਾਲ ਪਿੱਚੇ ਹੋਏ
ਇਸ ਸਾਰ ਰਹਿਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਆਰਾਮ (ਖੁਸ਼ੀ) ਨਹੀਂ
ਮਿਲ ਸਕਦਾ। 15।

ਜਨਮ ਢੁੱਖ ਰੂਪ ਹੈ, ਬੁਢਾਪਾ, ਰੋਗ ਤੇ ਮੌਤ ਇਹ ਢੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਨ
ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਢੁੱਖ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਹ ਜੀਵ
ਕਲੇਸ਼ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। 16।

ਖੇਤ, ਘਰ, ਸੌਨਾ, ਚਾਂਦੀ, ਪੁੱਤਰ, ਇਸਤਰੀ, ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਅਤੇ
ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਢੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। 17।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਿਪਾਕ ਫਲ ਖਾਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੋਗੇ ਹੋਏ ਭੋਗਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 18।

ਜੋ ਯਾਤਰੀ ਬਿਨਾਂ ਰਾਹ ਦੇ ਭੋਜਨ ਲਏ ਲੰਬਾ ਸਫਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਉਹ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਭੁੱਖ ਤੇ ਪਿਆਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 19।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਕੇ ਅਗਲਾ ਨਵਾਂ ਜਨਮ
ਲੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਸ਼ਟ ਰਹਿਤ (ਸੁਖੀ) ਹੁੰਦਾ
ਹੈ। 20।

ਜੋ ਯਾਤਰੀ ਖਾਣਾ ਲੈ ਕੇ ਲੰਬਾ ਸਫਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਰਾਹ ਵਿਚ
ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਸੁਖੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। 21।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜੋ ਜੀਵ ਧਰਮ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਕੇ ਪਰਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ, ਉਹ ਉੱਥੇ ਸੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਤਾਵੇਦਨੀਆ ਕਰਮ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। 22।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਵਸਤੂਆਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਮਾਰੀ ਤੇ ਮੌਤ ਵਿਚ ਜਲਦੇ ਇਹ ਲੋਕ ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਾਗਾ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰਾਂਗਾ। 23-24।

ਮਾਂ, ਪਿਉ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, ਹੇ ਪੁੱਤਰ ! ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁਣ (ਨਿਯਮ) ਧਾਰਨ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਧੂ ਧਰਮ ਬੇਹੱਦ ਕਠਿਨ ਹੈ। 25।

ਪੁੱਤਰ ! ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਿੱਤਰ, ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਬੜਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। 26।

ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਝੂਠ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਪਯੋਗ ਤੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਸੱਚੇ ਵਾਕ ਆਖਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੈ। 27।

ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਤਿਨਕਵਾਈ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭੋਜਨ ਲੈਣ ਆਦਿ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹਨ। 28।

ਕਾਮ-ਭੋਗਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲਈ, ਕਾਮਭੋਗ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। 29।

ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਆਰੰਭ (ਪਾਪ) ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ, (ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਧਨ, ਅਨਾਜ ਤੇ ਨੋਕਰ ਚਾਕਰਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਮੌਹ ਰਹਿਤ ਹੋਣਾ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੈ। 30।

ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਚਾਰੇ ਅਹਾਰ (ਭੋਜਨ) ਦਾ ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਿਆਗਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੈ। 31।

ਪਿਆਸ, ਭੁੱਖ, ਠੰਡ, ਗਰਮੀ, ਡੰਗ, ਮੱਛਰਾਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ, ਕੋੜੇ ਵਾਕ,
ਦੁੱਖ, ਸਖਤ ਮੰਜਾ, ਘਾਹ ਹੂਸ ਤੇ ਕੰਡਿਆਂ ਦਾ ਕਸ਼ਟ, ਮੈਲ, ਚਿੜਕਣਾ,
ਤਾੜਨਾ, ਮਾਰਨਾ ਅਤੇ ਰੱਸੇ ਜਾਂ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਕਸ਼ਟ ਦੇਣਾ, ਭਿਕਸ਼ਾ
ਕਰਨਾ, ਮੰਗਣਾ ਅਤੇ ਹਾਨੀ ਆਦਿ ਕਸ਼ਟਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਅਤਿ
ਕਠਿਨ ਹੈ। 132। 133।

ਕਬੂਤਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਤੇ ਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ
ਨਾਲ ਪੁੱਟਣਾ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਕੰਮ ਹੈ। ਜੋ ਮਹਾਨ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਉਸ ਲਈ ਘੋਰ ਕਠਿਨ ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਪਾਲਣ ਬੇਹੱਦ ਔਖਾ ਹੈ। 134।

ਹੈ ਪੁੱਤਰ ! ਤੂੰ ਸੁੱਖ ਭੋਗਣ ਯੋਗ, ਨਰਮ ਤੇ ਸਿੰਗਾਰ ਦਾ ਧਨੀ
ਹੈ ਤੂੰ ਸੰਜਮ ਪਾਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ। 135।

ਜਿਵੇਂ ਲੋਹੇ ਦਾ ਭਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੁੱਕੇ ਰੱਖਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਸਾਧੂ ਪੁਣੇ ਦਾ ਭਾਰ ਬਿਨਾਂ ਆਰਾਮ ਲਏ ਚੁੱਕਣਾ ਬਹੁਤ
ਔਖਾ ਹੈ। 136।

ਜਿਵੇਂ ਆਕਾਸ਼ ਰੰਗਾ ਦੀ ਧਾਰਾ, ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ
ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਰ ਕੇ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਜਮ ਦੇ
ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। 137।

ਸੰਜਮ ਰੇਤ ਵਿਚ ਉਸੇ ਕੋਮਲ ਘਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਰਸ ਹੈ।
ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਤੱਪ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵੀ ਅਖੀ ਹੈ। 138।

ਹੈ ਪੁੱਤਰ ! ਸੱਪ ਦੇ ਵਾਂਗ, ਇਕ ਮਨ ਨਾਲ ਸੰਜਮ ਪਾਲਣਾ ਕਠਿਣ
ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਲੋਹੇ ਦੇ ਚਨੇ (ਛੋਲੇ) ਰਥਾਉਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੰਜਮ
ਪਾਲਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। 139।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਲਦੀ ਅੱਗ ਦੀ ਚਿੰਗਾੜੀ ਨੂੰ ਪੀਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਉਸੇ

ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਸੰਜਮ ਪਾਲਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। 140।

ਜਿਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਬੈਲੀ ਵਿਚ ਹਵਾ ਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੈ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਾਇਰਾਂ ਲਈ ਸੰਜਮ ਪਾਲਣਾ ਅੋਖਾ ਹੈ। 141।

ਜਿਵੇਂ ਸਮੇਤੂ ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਤੱਕੜੀ ਵਿਚ ਤੋਲਣਾ ਅੋਖਾ ਹੈ ਉਸੇ
ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਤੇ ਸੰਕਾ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸਾਧੂ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ
ਅੋਖਾ ਹੈ। 142।

ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਤੈਰਨਾ ਅੋਖਾ ਹੈ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ
ਕਸ਼ਾਏ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਜਮ ਰੂਪੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਤੈਰਨਾ ਅੋਖਾ
ਹੈ। 143।

ਹੋ ਪੁੱਤਰ ! ਅਜੇ ਤੂੰ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਪੰਜਾਂ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭੋਗ
ਭੋਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗ ਕੇ ਸਾਧੂ ਹੋ ਜਾਣਾ। 144।

ਮਿਰਗਾਪੁੱਤਰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਆਪ ਦਾ ਆਖਿਆ ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ
ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਤਿਆਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਲਈ
ਕੁਝ ਵੀ ਅੋਖਾ ਨਹੀਂ। 145।

ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸ਼ਰੀਰਿਕ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ।
ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਦੁੱਖਾਂ ਤੇ ਡਰਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਭੋਗ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। 146।

ਜਨਮ, ਮਰਨ ਰੂਪੀ ਚਾਰ ਗਤੀ ਵਾਲੀ ਭਿੰਕਰ ਅਟਵੀ (ਜੰਗਲ)
ਵਿਚ ਮੈਂ ਅਨੇਕਾਂ ਡਰ ਤੇ ਕਸਟ, ਭੋਗ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। 147।

ਇਥੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਗਰਮੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਨਰਕਾਂ
ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਕਸਟ ਸਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। 148।

ਇਥੇ ਜਿੰਨੀ ਠੰਡ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਂ
ਸਹਿਣ ਯੋਗ ਠੰਡ ਨੂੰ ਸਹਿ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। 149।

ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ, ਨਰਕਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ, ਸਿਰ
ਹੇਠਾਂ ਕਰਕੇ ਪਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 50।

ਜੰਗਲ ਦੀ ਅੱਗ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮਰੂ ਦੇਸ਼ (ਖੁਸ਼ਕ) ਇਲਾਕੇ ਦੀ
ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਜਰਬਾਲੁਕਾ ਨਾਂ ਦੀ ਖੁਰਦਰੀ ਰੇਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਰਦਰੀ
ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਰੇਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ
ਜਲਾਇਆ ਗਿਆ। 51।

ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ, ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਕੁਦਕੁਡੀ ਤੋਂ ਉੱਚਾ
ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਰੀ ਤੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਵੱਡਿਆ
ਗਿਆ। 52।

ਬੇਹੱਦ ਤਿੱਥੇ ਕੰਢੇ ਵਾਲੇ ਸਾਲਮਲੀ ਬਿਖ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ
ਗਿਆ, ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਲਿਟਾ ਕੇ ਬਿੱਚਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਕਸ਼ਟ
ਸਹਿਣ ਕੀਤੇ। 53।

ਆਪਣੇ ਅਸੁਭ ਕਰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਮੈਨੂੰ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਗੰਨੇ
ਦੀ ਘਲਾੜੀ ਵਾਂਗ ਪੀੜਿਆ ਗਿਆ। 54।

ਰੱਦੇ, ਪਿੱਟਦੇ ਅਤੇ ਬੱਚ ਕੇ ਭੱਜਦੇ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕੱਤੇ ਤੇ ਚਿਤਕਵਰੇ
ਸੁਆਰ ਰੂਪੀ ਸ਼ਿਆਮ ਤੇ ਸਬਲ (ਨਰਕ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ
ਦੇਵਤੇ) ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟਿਆ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਛੇਕ ਕੀਤੇ ਤੇ ਫਾੜ ਦਿੱਤਾ। 55।

ਮੈਂ ਪਾਪ ਕਰਮਾਂ ਕਾਰਨ ਨਰਕ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਉਥੇ ਅਲਸੀ
ਦੇ ਛੁੱਲ ਦੇ ਰੰਗ ਵਰਗੀ ਤਲਵਾਰ, ਭਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪਟਿਸ਼ ਸ਼ਸਤਰਾਂ (ਲੋਹੇ
ਦੇ ਡੈਂਡੇ) ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਛੋਦਿਆ ਗਿਆ, ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ
ਗਏ। 56।

ਮੈਨੂੰ ਪਰਾਏ ਵਸ ਪਏ ਨੂੰ ਬੈਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਦਨ ਉੱਚੀ ਚੁੱਕ ਕੇ
ਨਰਕ ਵਿਚ ਲੋਹੇ ਦੇ ਰਥ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਫੇਰ ਚਾਬੁਕ ਤੇ
ਰਸੀ ਨਾਲ ਨੀਲ ਗਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਕਿਆ ਗਿਆ। 57।

ਪਾਪ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪਏ, ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਦੀ ਚਿਤਾ ਵਿਚ ਝੋਟੇ ਦੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਾਇਆ ਪਕਾਇਆ ਗਿਆ। 58।

ਮੈਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੰਡਾਸੀ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਮਾਨ
ਕਠੋਰ ਮੂੰਹ ਵਾਲੇ ਚੁੱਕ ਤੇ ਗਿੱਦਾਂ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਛਿਦਵਾਇਆ
ਗਿਆ। 59।

ਮੈਂ ਪਿਆਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਾਣੀ ਲਈ ਵੈਤਰਨੀ ਨਦੀ ਤੇ
ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਥੇ ਉਸਤਰੇ ਦੀ ਧਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਜ਼ ਨਦੀ ਦੀ ਧਾਰ
ਕਾਰਨ ਮੇਰਾ ਵਿਨਾਸ ਹੋਇਆ। 60।

ਮੈਂ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਘਬਰਾਇਆ ਅਸੀਪੱਤਰ ਨਾਮਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ
ਗਿਆ ਪਰ ਤਲਵਾਰ ਵਰਗੇ ਤਿੱਖੇ ਪੱਤੇ ਗਿਰਨ ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ
ਸਰੀਰ ਛਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੋ ਗਿਆ। 61।

ਮੁਦਗਰਾ, ਮੁਸਡੀਆਂ, ਤਿਸੂਲਾਂ, ਮੁਸਲਾ ਅਤੇ ਗਦਾ ਨਾਲ ਮੇਰੇ
ਸਰੀਰ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਤੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਦੁੱਖ ਪਾਇਆ। 62।

ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਕਤਰਨੀਆਂ (ਕੈਚੀਆਂ) ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ।
ਛਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬੀਰਿਆ ਗਿਆ, ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ
ਨਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 64।

ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਕੁੰਡੀ ਤੇ ਜਾਲਾਂ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਕਰਕੇ ਢਕਿਆ
ਗਿਆ, ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪਕੜ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 65।

ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਬਾਜ਼, ਜਾਲ ਤੇ ਸੱਪ
ਨਾਲ, ਪੱਛੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕੜਿਆ ਗਿਆ ਚਿਖਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਬੰਧਿਆ
ਗਿਆ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। 66।

ਜਿਵੇਂ ਤਰਖਾਣਾ, ਕੁਹਾਣੇ ਆਦਿ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਖ ਕੱਟਦੇ ਹਨ,
ਫਾੜਦੇ ਹਨ, ਚੀਰਦੇ ਹਨ, ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛਿੱਲਦੇ ਹਨ
ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੱਟਿਆ, ਚੀਰਿਆ ਅਤੇ ਛਿੱਲਿਆ ਗਿਆ। 67।

ਜਿਵੇਂ ਲੋਹਾਰ ਲੋਹੇ ਨੂੰ ਕੁੱਟਦਾ ਹੈ, ਤੋੜਦਾ ਹੈ, ਚੂਰਾ ਚੂਰਾ ਕਰਦਾ
ਹੈ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਪੇੜ ਤੇ ਮੁੱਕੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਤਾਜ਼ਿਆ
ਮਿਗਾ, ਤੋਜ਼ਿਆ ਗਿਆ, ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਚੂਰਾ ਚੂਰਾ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ। 68।

ਤਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਤਾਂਬਾ, ਲੋਹਾ, ਲਾਖ ਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਇਹ ਸਾਰੇ
ਪਦਾਰਥ ਮੈਨੂੰ ਰੋਦੇ ਕੁਰਲਾਂਦੇ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਪਿਲਾਏ ਗਏ। 69।

ਤੈਨੂੰ ਮਾਸ ਪਿਆਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਖ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਮੈਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਹੀ ਕੱਟ ਕੇ, ਭੁੰਨ ਕੇ ਤੇ ਅੱਗ ਸਮਾਨ ਲਾਲ
ਕਰਕੇ ਖਿਲਾਇਆ ਗਿਆ। 70।

ਤੈਨੂੰ ਸੁਰਾ, ਸੀਘੂ, ਮੇਰਕ ਤੇ ਮਧੂ ਨਾਉਂ ਦੀ ਸਰਾਬ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ
ਸੀ। ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਲਦੀ ਚਰਬੀ ਦਾ ਲਹੂ
ਪਿਲਾਇਆ ਗਿਆ। 71।

ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਡਰ ਨਾਲ, ਤਕਲੀਫ ਨਾਲ, ਪੀੜਾ ਨਾਲ ਤੇ ਢੁੱਖ
ਨਾਲ ਬੇਹੱਦ ਕਸ਼ਟ ਭੋਗਦਾ ਰਿਹਾ। 72।

ਮੈਂ ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ ਤੀਵਰ, ਤੇਜ਼, ਬੇਹੱਦ ਗਾੜ੍ਹੀ, ਘੋਰ, ਭਿੰਕਰ,
ਅਸਹਿ ਅਤੇ ਡਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। 73।